

PERHE- JA PARISUHDEVÄKIVALTA

Millaisiksi terapeutit keskustelut koetaan?

Janica Enoranta

Opinnäytetyö
Marraskuu 2010
Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto

ENORANTA, JANICA:

Perhe- ja parisuhdeväkivalta – Millaisiksi terapeutit keskustelut koetaan?

Opinnäytetyö 34 s., liitteet 5 s.
Marraskuu 2010

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata neljän perhe- ja parisuhdeväkivaltaa kokeneen naisen kokemuksia perheväkivaltaklinikalla saamastaan terapeutisesta avusta. Opinnäytetyön tehtävät olivat seuraavat: millaisina haastateltavat kokevat terapeutit keskustelut, mitkä asiat oli koettu auttaviksi terapeutisissä keskusteluissa, kokivatko haastateltavat ajatuksiensa tai suhtautumisensa muuttuneen väkivaltaa kohtaan sekä haastateltavien toiveet tai ajatukset perheväkivaltaklinikan toiminnan kehittämiseksi.

Tämä opinnäytetyö oli tutkimusmenetelmältään kvalitatiivinen eli laadullinen. Opinnäytetyön keskeisiä käsitteitä oli perhe- ja parisuhdeväkivalta sekä terapeutit keskustelut. Aineisto kerättiin teemahaastattelun avulla ja analysoitiin sisällönanalyysillä. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa lisää tietoa siitä, millaista apua perhe- ja parisuhdeväkivallan uhriksi joutuneet naiset ovat kaivanneet sekä millaisiksi terapeutit keskustelut oli koettu.

Tulosten mukaan haastateltavat olivat tyytyväisiä saamaansa terapeutiseen apuun. Terapeutit keskustelut oli koettu positiivisina. Auttaviksi tekijöiksi nousivat konkreettiset neuvot ja ohjeet. Myös haastateltavien suhtautuminen väkivaltaista käyttäytymistä kohtaan oli muuttunut merkittävästi.

Kehittämisehdotuksina tuloksista nousi esiin mahdollisen avun hakeminen nimettömänä ja päivystysvastaanoton mahdollisuus. Jatkotutkimushaasteita voisivat olla: mikä saa väkivaltaa kokeneet ihmiset hakeutumaan terapia-avun piiriin sekä terapeuttien jaksaminen.

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
School of Health Care
Degree Programme in Nursing and Health Care

ENORANTA, JANICA:

Violence in Domestic and Intimate Relationships – Experiences of Therapeutic Discussions

Bachelor's thesis 34 pages, appendices 5 pages.
November 2010

The purpose of this thesis was to describe the experiences of therapeutic help received in the Domestic Violence Clinic by four women who have been victims of domestic and intimate relationship violence.

The methodology of the thesis was qualitative. The central concepts of the thesis were therapeutic discussions and violence in domestic and intimate relationships. The material was collected by theme interviews and it was analyzed by content analysis. The objective was to produce more information as to how therapeutic discussions are experienced.

The results showed that therapeutic discussions have been experienced to increase the quality of life. The concrete advice given during these discussions was considered the most helpful.

The possibility of seeking help anonymously and the formation of an on-call clinic were raised as ideas for future development. Challenges for future research could include investigation thereby causing the violence experienced people to seek therapeutic assistance or how therapists cope with their every-day work.

Keywords: domestic violence, intimate partner violence, violence, treatments.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TEOREETTINEN LÄHTÖKOHTA	6
2.1 Väkivalta	6
2.1.1 Väkivallan määritelmä.....	6
2.1.2 Väkivallan muodot.....	6
2.1.3 Perhe- ja parisuhdeväkivalta.....	8
2.1.4 Hoitoon hakeutuminen perhe- ja parisuhdeväkivallan vuoksi.....	9
2.2 Terapeuttiset keskustelut	11
3 TARKOITUS, TEHTÄVÄT JA TAVOITE	13
4 MENETELMÄLLISET LÄHTÖKOHDAT	14
4.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä.....	14
4.2 Aineiston keruu- ja analysointimenetelmät	14
4.2.1 Haastattelujen toteutus	15
4.2.2 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	15
5 TULOKSET	17
5.1 Haastateltavien kokemukset terapeuttisista keskusteluista	17
5.1.1 Luonnollista etenemistä	17
5.1.2 Terapia auttaa jaksamaan.....	18
5.1.3 Ennakkoluulot poistuvat	20
5.2 Auttaviksi koetut asiat terapeuttisissa keskusteluissa	21
5.2.1 Ennakkoluulottomasti ja rauhassa työstäminen.....	21
5.2.2 Ajankohtaiset neuvot auttaneet asian käsittelyssä	22
5.2.3 Terapeutin ammatillisuus.....	24
5.3 Haastateltavien ajatuksien ja suhtautumisen muuttuminen väkivaltaa kohtaan....	25
5.3.1 Väkivallan käsittäminen	25
5.3.2 Konkreettinen työstäminen	26
5.4 Haastateltavien ajatuksia perheväkivaltaklinikan toiminnan kehittämiseksi	27
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	29
6.1 Tulosten tarkastelu	29
6.2 Opinnäytetyön luotettavuus.....	30
6.3 Opinnäytetyön eettisyys	31
6.4 Jatkotutkimusehdotukset	32
LÄHTEET	33
LIITTEET	35

1 JOHDANTO

Perhettä ja parisuhdetta on yleisesti ottaen pidetty turvallisena ja intiiminä alueena, johon ulkopuolisilla ei ole asiaa. Koti on turvasatama, mutta kuitenkin monessa perheessä ja parisuhteessa on kautta aikojen ilmennyt alistamista, henkistä sekä fyysistä väkivaltaa. Perheen sisällä tapahtuvat asiat halutaan pitää piilossa ulkopuolisilta ihmisiltä, niin myös väkivalta. (Kainulainen 2006, 9.) Parisuhteessa elävistä naisista joka viides on kokenut puolisonsa taholta väkivaltaa ja heistä joka kymmenes viimeisen vuoden aikana. Vuodessa kuolee arviolta 30 naista perhe- ja parisuhdeväkivallan uhrina. (Söderholm 2006, 1.) Yksiselitteisesti perhe- ja parisuhdeväkivaltaa on vaikea määritellä. Yleisin väkivallan muoto on kuitenkin naisten kokema parisuhdeväkivalta. (Kainulainen 2006, 17.)

Perheväkivallan kirjaaminen rikostilastoihin on Suomessa aloitettu vuonna 1996. Perheväkivaltarikoksia vuonna 2003 poliisin tietoon on tullut 3567, joista perheväkivallan naisuhreja oli 2801 ja miehiä 766. (Flinck 2006, 20.) Vastaavasti 2009 poliisin tietoon tulleita perheväkivaltarikoksia oli 4169. Naisiin kohdistuvaa perheväkivaltaa kokonaisuudessaan oli 3096, miesten vastaava luku oli 1073. (Tilastokeskus 2010.) Nämä luvut kuvaavat nykyisten tai entisten puolisoitten, samassa asunnossa asuvien perheenjäsenten välistä väkivaltaa (Kallio 2005). Tilastotietojen mukaan vuodesta 2003 vuoteen 2009 on naisten kokema väkivalta kasvanut 295 tapauksella sekä miehiin kohdistuva väkivalta kasvanut 307 tapauksella. Vuodesta 2003 vuoteen 2009 perheväkivaltarikoksien kokonaisuudessaan on kasvanut 602 tapauksella. (Tilastokeskus 2010.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää perheväkivaltaklinikalla asioivien neljän naisen kokemuksia saamastaan terapeuttisesta avusta. Opinnäytetyöni yhteistyökumppanina toimi Setlementti naapurin perheväkivaltaklinikka. Perheväkivaltaklinikka auttaa avo- tai avioliitossa olevaa, eronnutta, vanhempaa tai kiinteässä tunnesuhteessa olevaa henkilöä, joka itse käyttää väkivaltaa ja / tai on sen kohde. (Setlementti 2010.)

Oma kiinnostukseni perheväkivaltaan tulee muutamien ystäväni kautta. Olen kuunnellut, mitä he ovat kertoneet suhteistaan väkivaltaisiin miehiin ja siitä, miten vaikeaa elämä voi toisinaan olla. Ajatus, että voisin sairaanhoitajana auttaa väkivaltaa kokeneita ihmisiä, innostaa tutustumaan aiheeseen lisää.

2 TEOREETTINEN LÄHTÖKOHTA

2.1 Väki­valta

2.1.1 Väki­vallan määritelmä

Ilmiönä perhe- ja parisuhdeväki­valtaa on aina ollut olemassa. (Koski 1999, 7.) Väki­valtaa voidaan määritellä monella tavalla. Yhden määrittelyn mukaan väki­valta on toisen ihmisen tahdon, toiveiden ja tarpeiden hallitsemista käyttämällä sanattomia, sanallisia tai fyysisiä tekoja, jotka loukkaavat ihmisen kokonaisvaltaista itsemääräämisoikeutta. (Lehtonen, Perttu 1999, 9.) Maailman terveysjärjestön (WHO) määritelmän mukaan väki­valta on tarkoituksellista vallan tai voiman käyttöä, jonka seurauksena on mahdollisesti psyykinen vaurio, vamma, kehityksellisiä häiriöitä tai kuolema. (Alanko 2002, 6.)

Väki­valta ei ole ainoastaan naisiin kohdistuvaa. Väki­vallan uhrina voivat olla myös miehet, lapset tai muut perheeseen kuuluvat henkilöt. Perheen sisällä tapahtuva väki­valta on suhteen läheisyyden vuoksi uhreille erityisen vahingoittavaa psykologisilta seurauksiltaan. (Lehtonen, Perttu 1999, 11.)

2.1.2 Väki­vallan muodot

Väki­valta on muodoltaan vaihtelevaa, jatkuvaa sekä osittain tekijän hallittavissa. Väki­vallan tekijän tarkoituksena on usein kontrolloida ja pitää toista ihmistä vallassaan. Hän käyttää tietoisesti erilaisia henkisen väki­vallan muotoja sekä fyysistä voimaa. (Huhtalo, Kuhanen, Pyykkö 2003, 14.) Flinckin (2006) väitöskirjan mukaan, kun puhutaan parisuhdeväki­vallasta, ilmenee kaksi varsinaista päälinjaa, joiden katsotaan olevan harkittua kaksintaistelua tai yleisesti miehen väki­valtaa naista kohtaan. (Flinck 2006, 19.)

Väki­vallassa on kulttuurillisia, rodullisia sekä sukupuolellisia eroja. Väki­valta luokitellaan tekotavan mukaan. Väki­valta voi olla psyykkistä, fyysistä, seksuaalista, taloudellista tai uskonnollisuuteen liittyvää. Väki­vallan uhka voidaan kokea emotionaaliseksi tai psykologiseksi hyväksikäytöksi. (Flinck 2006, 19.)

Usein väkivalta alkaa pikkuhiljaa lisääntyen kerta toisensa jälkeen. Psykkinen eli henkinen alistaminen väkivallan avulla on hyvin yleistä. Psykkinen väkivalta voi kehittää pohjaa myös fyysiselle väkivallalle, jos tekijä huomaa, ettei henkinen väkivalta saavuta hänen mielestään tavoiteltua toimintaa. Henkisen väkivallan ilmenemismuotoja ovat muun muassa pelottelu, uhkailu, nimittely, painostaminen, alistaminen, nöyryyttäminen, huutaminen, vähättely sekä pelottelu kiinnikäymisellä. Henkisen väkivallan alaisuudessa ihmisen elämä muuttuu rajoitetuksi. Jatkuvan kontrollin alla eläminen voi aiheuttaa ahdistusta ja jopa fyysistä kipua. (Kainulainen 2006, 17.)

Fyysinen väkivalta ilmenee lyömisenä, potkimisena, kuristamisena sekä erilaisina pakokokeina vapaudenriistoon. (Lehtonen, Perttu 1999, 37.) Fyysisen väkivallan kokemus on usein uhrille traumaattinen. Kuitenkaan kaikki väkivaltaa kokeneet ihmiset eivät ole traumatisoituneita. Väkivallan vuoksi traumatisoituneen oireita ovat muun muassa väsymys, muistiongelmia, masennus, ahdistus, painajaiset sekä levottomuus. Trauman oireet voidaan havaita uhrin käyttäytymisessä, sosiaalisessa elämässä tai persoonallisuudessa. (Kainulainen 2006, 18.) Monesti mahdollisuudet selviytyä väkivallasta kääntyvät uhrin itseään vastaan. Näin tapahtumasta tulee kriisi sekä hallitsematon ja ylitsepääsemätön tilanne. Avuttomuuden ja hallinnan puute aiheuttaa lisää ahdistusta. Vähitellen uhri luopuu omista tarpeistaan ja alistuu tekijän tahtoon. (Huhtalo ym. 2003, 15-16.)

Tahdonvastainen seksuaalinen kohtelu millä tahansa keinoin on seksuaalista väkivaltaa. Tahdonvastaiseen toimintaan liittyy muun muassa hively, koskettelu, seksiin pakottaminen tai pahimmillaan raiskaus. Samaan ryhmään tahdonvastaisen toiminnan kanssa kuuluvat myös seksillä uhkaaminen tai kiristäminen sekä seksiin liittyvä kaupankäynti. (Huhtalo ym. 2003, 10.)

Taloudellinen väkivalta ilmenee usein taloudellisena hyväksikäyttönä, toisen rahan kontrollina tai kiristämisenä. Myös rahan tai muiden etuuksien käyttäminen voi ilmetä lahjontana väkivallan salaamiseksi. (Huhtalo ym. 2003, 11.)

Yksi väkivallan muoto on hengellinen väkivalta, joka ilmenee usein toisen uskonnon halventamisena tai vähättelynä. Uskonnollisuudella saatetaan oikeuttaa väkivallan tekoja vedoten aatteellisiin perusteluihin. (Huhtalo ym. 2003, 11.)

2.1.3 Perhe- ja parisuhdeväkivalta

Yleisesti ottaen perhe- ja parisuhdeväkivaltaan liitetään ensimmäisenä ajatuksena henkinen sekä fyysinen väkivalta. Nämä termit ovat myös julkisuudessa paljon esillä. Suurin osa parisuhdeväkivallasta on miehen naiseen kohdistamaa psyykkistä väkivaltaa. (Huhtalo ym. 2003, 14.) Myös mies voi joutua parisuhteessa väkivallan kohteeksi (Kainulainen 2006, 17). Miehelle on yleensä suuri häpeä, jos nainen on väkivallantekijänä. Tapauksia, joissa nainen on väkivallan tekijänä, on suhteessa vähän. Henkinen väkivalta ja alistaminen ovat miehelle rankkoja asioita etenkin silloin, jos hän on fyysisesti isokokoisempi eikä halua hyödyntää omaa fyysistä ylivoimaansa. (Koski 1999, 83.)

Väkivaltainen tapahtumaketju voi alkaa esimerkiksi alkoholinkäytöstä tai mustasukkaisuutta koskevasta riidasta. (Haapasalo 2008, 56.) Hyvin varhaisessa vaiheessa riidat muuttuvat luonteeltaan pelottaviksi. Alistettu puoliso yrittää välttää riitoihin johtavia puheenaiheita tai tilanteita. Näissä tilanteissa rauha ostetaan luopumalla jostain itselle kuuluvasta tekemisestä tai oikeudesta. Alistettu osapuoli kuvittelee oikeutetuksi saamansa kohtelun. Uhri syyllistää itsensä ajatuksilla mitä on tehnyt väärin, kun toinen lyö. Väkivallan jatkuessa pitkään alistetun oikeustaju hämärtyy ja vääristyy antaen näin oikeutuksen toisen teoille. Parisuhteiden selvittämättömät ristiriidat jäävät taka-alalle, jolloin ne jäävät usein seuraavan riidan käyttövoimaksi. (Huhtalo ym. 2003, 15-16.) Normaalin elintilan rajoittaminen näkyy myös muiden perheenjäsenten elämässä. Lapset eivät enää uskalla pyytää kavereitaan kotiinsa leikkimään. Myös lasten leikit muuttuvat varovaisiksi, etteivät ne ärsyttäisi vanhempia. (Huhtalo ym. 2003, 19.)

Perhe- ja parisuhdeväkivaltaa esiintyy kaikkialla maailmassa, vaikka siihen on yritetty etsiä ratkaisua sosiaali-, terveys-, yhteiskunta- ja kriminaalipoliittisin keinoin. Naisiin kohdistuvan väkivallan vastustamisesta on tullut poliittinen teema sekä tutkimuksen ja rikosoikeudellisen mielenkiinnon kohde. (Flinck 2006, 11.)

Sosiaali- ja terveysministeriön tiedotteen mukaan yhteiskunnassa tulisi olla nollalinja kaiken perhe- ja parisuhdeväkivallan suhteen. Suomessa vuosien 1998-2002 naisiin kohdistuneen väkivallan ja prostituutiota ennaltaehkäisevän hankkeen jälkeen ei ole ollut mitään asioita sivuavia toimintaohjelmia. Naisten oikeuksien sopimuksen komitea (CEDAW) onkin antanut Suomelle huomautuksia asiasta. Hallitus on päättänyt hyväksyessään tasa-arvo-ohjelman 2008-2011 laatia naisiin kohdistuvan väkivallan vähentä-

misen ohjelman, joka toteutetaan vuosina 2010-2015. Ohjelman keskeisiä tavoitteita ovat muun muassa ennakoivasti vaikuttaa ihmisten asenteisiin sekä ehkäistä väkivallan uusiutumista. Ohjelmassa keskitytään myös kehittämään keinoja, miten väkivalta voidaan tunnistaa ajoissa sekä ammattilaisille osaamista väkivallan uhriksi joutuneen auttamisessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010.)

Naisiin kohdistuvaa väkivallan vähentämistä lähestytään kokonaisvaltaisesti. Kokonaisvaltaisuus merkitsee laajoja toimenpiteitä, kuten väkivallan ehkäiseminen, uhriksi joutuneen turvallisuuden lisääminen sekä väkivallan tekijän vastuuseen saattaminen teostaan. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010.)

Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma on laadittu yhteistyössä sisäasiainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, oikeusministeriön sekä ulkoasianministeriön kanssa. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos johtaa valmistelua sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistuksesta. Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma on hyväksytty kesäkuussa 2010 sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän toimesta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010.)

2.1.4 Hoitoon hakeutuminen perhe- ja parisuhdeväkivallan vuoksi

Väkivaltaa kokeneilta naisilta löytyy monenlaisia perusteluita, miksi he elävät parisuhteessa puolison väkivaltaisuudesta huolimatta. Väkivaltaa kokeneet naiset eivät ole uhreja vaan sinnitteleviä, selviytyjiä sekä vastuunkantajia. (Kainulainen 2006, 24.) Mahdolliset anteeksipyynnöt ja hyvittelyt miehen puolelta saattavat viedä uhria pahimman ahdistuksen yli. Uhri uskoo ja luottaa miehen sanaan, ettei väkivaltaa jatkossa esiinny. (Koski 1999, 51.) Parisuhteen säilymisen toiveikkuus säilyy aina niin kauan kuin on suunnitelmia ja uusia strategioita tilanteen pelastamiseksi. Hyvin usein alistettu nainen etsii kuitenkin koko ajan uusia selviytymiskeinoja. Väkivallan kieltäminen on yksi mahdollisuus selviytyä tilanteesta. Näin väkivallasta tehdään näkymätöntä. Silloin väkivaltaa ei myönnetä ja totuutta vääristellään tai asiasta ei puhuta lainkaan (Kainulainen 2006, 24).

Naisen sisäinen selviytymisen pakko voi vaikeuttaa parisuhdeväkivallan myöntämistä. Nainen kokee olevansa vastuussa perheen hyvinvoinnista kaikesta huolimatta. ”Kyllä minä pärjään” ajattelulla nainen sietää paljon myös pahuutta. Nainen oppii tulkitsemaan miehensä mielialoja ja pyrkii näin välttämään väkivaltaan johtavia tilanteita. (Kainulainen 2006, 25.) Oman elämän hallinta ja elintila kaventuvat väkivallan uhan myötä. Elin-tilalla käsitetään kaikkea sitä, missä rajoissa ihminen tuntee voivansa ajatella, tuntea, kokea sekä liikkua. (Huhtalo ym. 2003, 19.)

Väkivallan pahentuessa yleensä nainen havahtuu tilanteeseen, jossa hän pakon edessä joutuu turvautumaan ulkopuoliseen apuun. Myös lapsi voi toimia naisen herättäjänä ulkopuolisen avun tarpeeseen. (Kainulainen 2006, 26.) Väkivaltaan havahtuminen saattaa viedä aikaa. Havahtumiseen vaikuttavat ratkaisevasti väkivallan laatu ja määrä sekä tilanneyhteydet. Harvakseltaan tapahtuvia pahoinpitelyjä ei nainen välttämättä osaa yhdistää toisiinsa, eikä hän näin tiedosta olevansa väkivaltaisessa suhteessa. Väkivaltaa kokeneista naisista vain pieni osa hakee ensisijaisesti apua ongelmiinsa suoraan viranomaisilta. Väkivallasta on helpompi kertoa läheiselle ystävälle ja alkaa purkaa tapahtumia sitä kautta. (Lehtonen, Perttu 1999, 66.)

Väkivallan kierteen katkaisu edellyttääkin usein viranomaisten sekä muiden auttamistahojen järjestelmällistä yhteistyötä. Muita auttamistahoja ovat muun muassa perheen sosiaalinen verkosto, sisarukset, vanhemmat sekä ystävät. (Huhtalo ym. 2003, 32.) Eri-laisiin terapiahoitoihin hakeudutaan usein vasta, kun perheessä on ollut useita vuosia väkivaltaa. Avun piiriin hakeutuminen on usein ajankohtaisimmillaan silloin, kun perheessä on ollut äskettäin väkivaltaa ja ollaan umpikujassa asian suhteen. (Antikainen 1999, 208.)

Yllättävät tapahtumat perheessä, kuten väkivalta, saattavat johtaa stressihäiriöiden syntyyn. Stressihäiriö tulee erotella arjen normaalista stressistä. Normaalista stressiä voivat aiheuttaa esimerkiksi töistä aiheutuva kiire, sairastumiset sekä tavalliset loukkaantumiset. Yleisemmin stressihäiriön aiheuttamia oireita ovat elimistön vireystason muutokset, muistihäiriöt, tapahtumasta muistuttavien asioiden välttely sekä muut psyykkiset häiriöt. Kriisi- ja traumaterapioissa pyritään ehkäisemään ja hoitamaan stressihäiriöiden aiheuttamia oireita. (Saarinen 2010, 68-69.)

Väkivallan kohteeksi joutuminen voi aiheuttaa traumaattisen kriisin. Tämä on yleensä ennalta arvaamaton tapahtuma, johon ei ole voinut varautua. Psykkisesti terveiden ihmisten selviytymiskeinot eivät riitä sietämään tai ratkaisemaan tilannetta, vaan ihminen tuntee menettäneensä elämänsä hallinnan. Ihminen menettää uskon tulevaisuuteen. (Tikkanen 2006, 100-101.)

2.2 Terapeuttiset keskustelut

Traumaattinen kokemus vaikuttaa ihmisen terveyteen, toimintakykyyn, ihmissuhteisiin sekä elämän hallintaan. (Aallonmurtaja-projekti 2006.) Tunnetilojen ja kokemusten läpikäyminen on erittäin tärkeää väkivaltaa kokeneille ihmisille. (Lehtonen, Perttu 1999, 70.) Traumaattisen tapahtuman hoidossa terapeutilla tulee olla itsetuntemus ja omien tunteiden hallinta sekä tiedostaminen käsiteltynä, jotta hän voi täysipainoisesti auttaa (Tikkanen 2006, 104).

Vankka ammattitaito, aiheen ymmärtäminen ja myötäelämisen kyvyn merkitys korostuvat auttamistyössä. Empaattinen suhtautuminen väkivaltaan ei kuitenkaan tarkoita sen hyväksymistä. Myötäelämisen ja empaattisen suhtautumisen avulla voidaan saada väkivallan uhrista tietoja, joita uhri ei kykene sanoin kertomaan, vaan ilmaisee niitä eleiden, äänenpainojen, liikkeiden sekä somaattisten reaktioiden kautta. Pitkäjaksoisesta terapiasta saadaan suurin hyöty tunteiden ja kokemusten ymmärtämiseen. Pelkästään jo luottamuksen syntyminen uhrin ja auttajatahon kanssa vie yleensä pitkään. (Törrönen 2009, 70.) Keskusteluissa on tärkeää korostaa molempien osapuolien vastuuta teoistaan. Naisen on hyvä ymmärtää, ettei ole vastuussa siitä, että mies käyttää väkivaltaa keskustelun sijasta. (Antikainen 1999, 201.)

Terapiassa voidaan hyödyntää esimerkiksi piirtämistä, puhumista sekä kirjoittamista traumaattisen tapahtuman muistamiseksi ja läpikäymiseksi (Tikkanen 2006, 103). Elämän syvällisempi pohtiminen ja eri tapahtumien läpikäyminen saattavat olla aiheellisia traumaattisen kokemuksen läpikäymisen jälkeen. Lapsuuden muistot sekä muut traumaattiset tapahtumat saattavat nousta pintaan ja aktivoitua uudelleen. Aikaisempien ja nykyisten tapahtumien läpikäyminen vaatii usein pidempiaikaista terapiaa. (Saarinen 2010, 70-71.)

Perhe- ja parisuhdeväkivallan hoidossa pitää huomioida koko perheen avun tarve. Perheenjäsenten tarvitsema apu ei kuitenkaan kaikilla ole samanlaista. Mies tarvitsee apua väkivaltaisen käytöksensä ymmärtämiseen, lapset ensisijaisesti terapeutisia toimia väkivaltaisten kokemuksien purkamiseen ja nainen henkistä apua noustakseen takaisin jaloilleen. Tasapainoisen perhe-elämän jatkumisen kannalta saatetaan tarvita toiminnallisia sopimuksia, jotta vältettäisiin väkivaltaisia tilanteita. (Antikainen 1999, 209.)

Terapeuttisilla keskusteluilla pyritään muuttamaan todellisuutta uuteen suuntaan terapeutin aktiivisella ja ammattitaitoisella toiminnalla. Keskusteluiden tavoitteena on saada nainen näkemään perheen nykyinen tilanne sekä tämänhetkisen kehityksen suunta, jos asioita ei muuteta. Keskustelut aloitetaan yleensä akuutista väkivallan tapahtumasta. Samalla selvitetään, koska perheessä on ollut ensimmäinen väkivallan teko sekä mikä on ollut vaarallisin naisen kokema tapahtuma. Näin terapeutti sekä nainen pystyvät hahmottamaan koko väkivallan prosessin luonnetta. (Antikainen 1999, 210.)

Terapian tarkoituksena on luoda turvallinen hoitosuhde, jossa tapahtuman herättävät tunteet voidaan kohdata pelkäämättä seurauksia. Tapahtumien kieltäminen on yleistä trauman läpikäymisessä. Voimavaroja kuluttaa paljon väkivaltatilanteen muisteleminen. Tämän vuoksi asian kieltäminen antaa aikaa sekä lepoetkiä traumaattisen tapahtuman läpikäymiseen. (Tikkanen 2006, 102-103.) Totuuden kohtaamisessa pitää hyväksyä tapahtuneet asiat, eikä näin ollen tarvitse lähteä etsimään syyllisiä. Näin ei aina tapahdu, vaan ajatellaan, että helpottaisi omaa oloa, jos syyllinen, tässä tapauksessa oma mies, joutuisi maksamaan teoistaan. (Saari 2003, 81.)

Tapahtumiin liittyvien mielikuvien hallitseminen on selviytymisen ensimmäinen vaihe. Tapahtumasta muistuttavia tilanteita ja muistikuvia ei tarvitse enää vältellä, vaan omia tunteita pystyy hallitsemaan ja tapahtumalle on löytynyt uudenlainen merkitys. Omia tapoja sekä uskomuksia ei kukaan haluaisi muuttaa, koska ne antavat elämälle turvallisuutta sekä jatkuvuutta. Traumaattisten tapahtumien läpikäyminen antaa kuitenkin uutta näkökulmaa elämään sekä läpikäyty kriisi uusia muutosvoimia. Terapian avulla muutos ja mielikuvat antavat uskoa tulevaisuuteen, mikä mahdollistaa elämän uudelleenrakentamisen entistä parempana. (Tikkanen 2006, 103-104.)

3 TARKOITUS, TEHTÄVÄT JA TAVOITE

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata neljän perhe- ja parisuhdeväkivaltaa kokeneen naisen kokemuksia perheväkivaltaklinikalla saamastaan terapeuttisesta avusta.

Opinnäytetyön tehtävät olivat:

1. Millaisina haastateltavat kokevat terapeuttiset keskustelut perheväkivaltaklinikalla?
2. Mitkä asiat on koettu auttaviksi terapeuttisissa keskusteluissa?
3. Kokevatko haastateltavat ajatuksiensa tai suhtautumisensa väkivaltaan kohtaan muuttuneen?
4. Onko haastateltavilla toiveita tai ajatuksia perheväkivaltaklinikan toiminnan kehittämiseksi?

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa lisää tietoa siitä, millaista apua perhe- ja parisuhdeväkivallan uhriksi joutuneet naiset ovat kaivanneet ja millaisiksi terapeuttiset keskustelut on koettu. Opinnäytetyöstä saadun tiedon avulla perheväkivaltaklinikka voi tarvittaessa kehittää toimintaansa.

4 MENETELMÄLLISET LÄHTÖKOHDAT

4.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyö oli menetelmältään laadullinen eli kvalitatiivinen. Laadullinen tutkimusmenetelmä sopi parhaiten tähän opinnäytetyöhön, koska laadullisen tutkimuksen tavoitteena on saada ihmisen omia kuvauksia koetusta todellisuudesta. Tällä opinnäytetyöllä tavoiteltiin juuri henkilöiden omakohtaisia kokemuksia. Kuvauksien oletetaan sisältävän niitä asioita, joita henkilö pitää itselleen merkityksellisinä ja tärkeinä (Vilkka 2007, 97).

Laadullista menetelmää voi kutsua myös ymmärtäväksi. Menetelmän avulla ilmiöitä voidaan pyrkiä ymmärtämään tai selittämään. Ihmistä tutkivien tieteiden metodina ymmärtämistä voidaan pitää eräänlaisena eläytymisenä tutkimuskohteisiin liittyviin motiiveihin, ajatuksiin tai tunteisiin. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 28.)

4.2 Aineiston keruu- ja analysointimenetelmät

Aineistonkeruumenetelmät laadullisessa tutkimuksessa ovat haastattelu, havainnointi, kysely sekä dokumentteihin perustuva tieto. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 73.) Tämän opinnäytetyön aineistonkeruu tapahtui teemahaastattelulla. Teemahaastattelussa korostetaan asioiden merkityksiä siten kuin haastateltavat ovat asiat kokeneet ja tulkinneet. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 75.) Keräsin tutkittavasta ongelmasta keskeisimmät aiheet ja muodostin näiden avulla teema-alueet, joita käytin haastattelussa. Tavoitteena oli saada haastateltavan oma kuvaus vastaamaan jokaista teemaa. (Vilkka 2007, 100-102.) Teemahaastattelun avulla kerättiin aineisto opinnäytetyöhön. Haastattelemalla asianomaisia henkilöitä perheväkivaltaklinikalta saatiin ensikäden tietoa ja kokemuksia autetuiksi tulleilta ihmisiltä.

Aineiston analysointi tapahtui aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Ensimmäisenä vaiheena oli aineiston eli haastattelujen aukikirjoitus sana sanalta sekä perehtyminen siihen. Aukikirjoituksen jälkeen redusoin eli pelkistin aineiston karsimalla epäoleellisen aineiston pois.

Hain aineistosta tutkimustehtävien perusteella ilmaisia, jotka kuvasivat tutkittavaa aihetta. Kirjoitin pelkistetyt ilmaiset erilliselle paperille listaksi, minkä jälkeen aloitin aineiston ryhmittelyn eli klusteroinnin. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 109.)

Ilmaiset, jotka käsittelivät samaa asiaa, luokittelin yhteen ja nimesin kyseistä luokkaa parhaiten kuvaavalla käsitteellä, jota kutsutaan alaluokaksi. Ryhmittelin alaluokat edelleen omiin luokkiinsa eli yläluokiksi. Ryhmittelyä seurasi teoreettisten käsitteiden jaottelu, käsitteellistäminen eli abstrahointi. Ryhmittely ja käsitteellistämisen vaiheet ovat lähellä toisiaan. Käsitteellistämisessä edetään alkuperäisen aineiston pelkistetyistä ilmaisuista teoreettisiin käsitteisiin ja siitä edelleen johtopäätöksiin. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi perustuu tulkintaan ja päättelyyn. Käsitteellistämisessä muodostetaan yleisymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 110-112.)

4.2.1 Haastattelujen toteutus

Haastateltavat, neljä naista, oli valinnut perheväkivaltaklinikan työntekijät. Kaikki neljä haastattelua toteutettiin perheväkivaltaklinikan tiloissa. Haastattelutilanteet olivat rauhallisia ja häiriöttömiä sekä tunnelmaltaan leppoisia. Yhtä haastateltavaa kohti oli varattu yksi tunti, joka oli riittävä aika yhden haastattelun toteuttamiselle. Ennen haastattelujen alkua jokainen haastateltava sai nähtäväkseen teemahaastattelurungon kysymykset (LIITE 2). Haastattelutilanne eteni avoimesti teemojen mukaan, jotka pohjautuivat suoraan opinnäytetyöni tehtäviin. Teemat olivat kaikille haastateltaville samat. Kaikki haastattelut nauhoitettiin haastateltavien suostumuksella (LIITE 1).

4.2.2 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Tallensin kaikki haastattelut digisanelimelle, josta litteroin eli aukikirjoitin ne sana sanalta. Aukikirjoituksen jälkeen aloitin analyysivaiheen lukemalla aineistoa läpi palauttaakseni mieleeni sen sisällön. Tämän jälkeen lähdin etsimään lausekokonaisuuksia opinnäytetyöni tehtäviin perustuen. Alleviivasin jokaista tehtävää vastaavia lauseita eri väreillä erottaakseni ne toisistaan. Käytyäni useaan kertaan koko aineiston läpi aloin luoda pelkistettyjä ilmauksia, jotka vastasivat alleviivaamiani kohtia. Pelkistetyt ilmaukset ryhmittelin niiden sisällön mukaan omiin luokkiinsa. Pidin tutkimuskysymyksiin

vastaavat ilmaukset erillään. Jokainen pelkistetyn ilmaisun ryhmä sai oman alaluokan. Alaluokkia tuli kaikkiaan 26 (LIITE 3). Alaluokkien ryhmittely eteni sisällön mukaan. Näin sain alaluokkaryhmille aineistoa kuvaavat kahdeksan yläluokkaa, joita käytin alaosittain tuloksia kirjoitettaessa (LIITE 3). Neljännestä tutkimuskysymyksestä aineistoa kertyi niin vähän, että niiden tulokset kirjoitin kokonaisuutena, ilman ryhmittelyä.

5 TULOKSET

5.1 Haastateltavien kokemukset terapeuttisista keskusteluista

5.1.1 Luonnollista etenemistä

Haastateltavien kokemusten perusteella, terapiaa aloitettaessa, oli hyvä aloittaa yksilötapaamisilla ja myöhemmin kokeilla ryhmätapaamisia. Väkivallasta johtuvan akuutin kriisivaiheen ollessa päällä ei ryhmätapaamisista ole haastateltavien mukaan suurta hyötyä. Asioiden henkilökohtainen käsitteleminen auttoi jäsentämään tapahtumien kulkua sekä ymmärtämään tapahtumaa laajemmin. Yksilöterapian edetessä voi miettiä muita terapiavaihtoehtoja, esimerkiksi taideterapiaa. Monimuotoiset terapiavaihtoehdot tukivat hyvin yksilöterapiaa ja auttoivat näin asioiden käsittelyssä sekä traumaattisesta kokemuksesta toipumista. Terapeuttiset keskustelut tukivat vielä silloinkin, kun akuutista vaiheesta oli päästy yli.

”...lopetan tän terapian, koska nyt mä pystyn seisoon omilla jaloilla, siinä kohti vasta aletaan käsitteleen niitä varsinaisia asioita...”

Haastateltavat olivat yllättyneet terapian etenemisen hitaudesta. Sitä kautta asioita oli käsitelty haastateltavien tahtiin. Haastateltavien mukaan vasta siinä vaiheessa, kun pystyi seisomaan omilla jaloillaan, alettiin käsitellä varsinaisia tapahtumaan liittyviä asioita. Tuli miettiä myös lastensuojelullinen näkökulma asioiden kulkuun. Haastateltavien kertoman mukaan koskaan ei voinut olla varma, mitkä asiat liittyvät lastensuojeluun, koska naisena ja äitinä syyllistää itsensä hyvin herkästi. Huoli lasten hyvinvoinnista mietitytti. Terapeutit olivat tuoneet lastensuojelullisen näkökulman hyvin esille.

*”... oli kiva mikä aina olko, että mitä nyt kuuluu..
..että siitä lähdettiin aina...”*

Kaikki haastateltavat arvostivat suuresti sitä, että aina terapiakerta oli alkanut siitä, mitä nyt kuuluu. Aina välillä oli ollut kertoja, kun ei vain voinut puhua tapahtuneista asioista ja silloin oli erittäin tärkeää keskustella käytännön asioista. Arkisiin asioihin oli saanut

hyvin neuvoja ja ohjeita, miten toimia tietyissä tilanteissa, esimerkiksi asioitaessa virastoissa, mistä löytyy mitään. Haastateltavien mielestä on hyvä lähteä ratkomaan tämän päivän ongelmia ja vasta sitten palata menneisyyteen, esimerkiksi lapsuudessa tapahtuneisiin asioihin.

” ...sopii tällöinen paremmin, että ollaan niin kun tässä päivässä kiinni ja tämän päivän ongelmista lähetään ratkomaan... ”

Haastateltavien mukaan terapia oli ollut hyvin joustavaa sekä samalla elävää. Terapeutti ei vain istunut pöytänsä takana ja antanut tehtäviä, vaan terapeutti pystyi toimimaan parhaaksi katsomallaan tavalla. Alkuun oli saanut purkaa ja puhua tapahtuneita asioista erittäin paljon. Tämä olikin koettu hyväksi. Haastateltavat kokivat olleensa yksilöinä terapeutin kanssa, ei edetty tietyn kaavan mukaan, vaan pystyttiin luomaan jokaiselle sopiva etenemismuoto. Myös siihen oltiin tyytyväisiä, että asioista puhuttiin suoraan niiden oikeilla nimillä eikä kaunisteltu tapahtumia. Ennen terapiaa usein syyllistetään omaa itseä, mitä olen tehnyt, että toinen on lyönyt ja käyttäytynyt väkivaltaisesti. Haastateltavien kertoman mukaan terapeutit käsittelivät asioita luonnollisina ja ilman syyllisten etsintää. Tämä asia oli koettu positiiviseksi.

” ...pidetään ihan luonnollisena niitä asioita... ”

5.1.2 Terapia auttaa jaksamaan

Terapeutisilla keskusteluilla on ollut suuri merkitys päivittäiseen elämään. Mahdollisten aikaisempien terapioiden luoma negatiivinen mielikuva on haihtunut. Haastateltavat kertoivat kuinka terapeuttien keskusteluiden avulla oli alkanut huomata asioita itseltään. Asioita oli käsitelty monesta näkökulmasta ja tämän avulla oli pystynyt tekemään huomioita omaan käyttäytymiseen liittyen. Kokonaisuutena terapiaa kuvattiin pelastavaksi, ettei ole palannut takaisin väkivaltaiseen suhteeseen vaan saanut parannettua elämänlaatua. Terapeuttien keskusteluiden edetessä sekä mielen eheytyessä oli tullut ajatus terapian lopettamisesta, ettei jäisi riippuvaiseksi terapiasta. Haastateltavat kertovat, kuinka terapeutit olivat tuoneet esille, ettei terapian tarjoaja katoa mihinkään ja että myös jatkossa terapia-ajan varaaminen on mahdollista.

” ...aikasemmin sellasia kokekemuksia... ...jääny tosi negatiivinen mieli-kuva niin on ollu kyllä positiivinen yllätys... ”

” ...sanottiinkin, että eihän tämä karkaa mihinkään tämä paikka täältä, et-tä aina voi tulla takasi, jos tuntuu siltä... ”

Haastateltavat kuvaavat kuinka suuri merkitys on tietää, milloin seuraava terapiakerta on. Elämä jaksottui osittain käyntikertojen mukaan. Mieltä oli rauhoittanut, kun tiesi, että tapahtuneen asian kanssa ei jää yksin. Myös tieto käyntikertojen rajattomuudesta oli ollut huojentavaa. Tunnin vastaanottoaika oli ollut sopiva. Tunnissa oli ehtinyt käydä riittävästi asioita yhdelle kerralle läpi, sekä siinä ajassa oli ehtinyt tulla riittävä vuoro-vaikutus. Haastateltavat kuvasivat tunnin vastaanottoaika sopivaksi myös sen vuoksi, että pystyy kokoamaan itsensä käyntikerran jälkeen. Terapian maksuttomuutta kuvattiin kaikista tärkeimmäksi asiaksi. Haastateltavat kertoivat, etteivät olisi ikinä päässeet vastaanlaisen terapia-avun piiriin, jos olisivat itse joutuneet maksamaan.

” ... odotan jo nykyään, että oikein hyvä mulla on tiedossa terapiapäivä, että kun sinne asti nyt taas saan tehtyä niin sit mulla on terapia

” ...se on hirveän tärkeä asia, että tämä on maksuton... ...en olis koskaan päässy, jos mä olisin ite joutunu maksamaan, niin minkäänlaiseen terapia-avun piiriin... ”

Haastatteluissa nousi esiin ryhmäterapian ja yksilöterapian merkitykset. Ryhmäterapiassa oli saanut tutustua uusiin ihmisiin, mutta luottamuksen luominen vieraisiin ihmisiin oli vienyt aikaa. Vähitellen oli huomattu kuinka ryhmältä oli saanut tukea asioiden käsittelyyn. Yksilökeskusteluita kuvattiin kuitenkin antoisammiksi. Ollessa yksilönä terapeutin kanssa haastateltavat olivat kokeneet saavansa enemmän hyötyä, kuin ryhmäterapiasta. Yksilöterapian ja ryhmäterapian koettiin kuitenkin tukevan toisiaan.

” ... yksilökeskustelut oli silti parempia, mut jotenkin ne hirveen hyvin tuki toisiaan... ”

5.1.3 Ennakkoluulot poistuvat

Ensimmäinen yhteydenotto oli koettu ahdistavaksi ja häpeälliseksi. Ajatukset pyörivät päässä, eihän minulle voi käydä näin. Myös terapiaan tulo oli ollut alkuun todella vaikeata.

” ...ensinnäkin, se on hirvittävä kynnys tulla, se on aivan järkyttävä... ”

” ...tänne oli kuitenkin helppo tulla, että täällä oli kuitenkin hirveen rauhallinen ilmapiiri ja kyllä semmonen tunne, että täällä on täys luottamus, että nää ei lähe eteenpäin... ”

Ennen terapian aloittamista oli koettu, että terapeutin sukupuolella on suuri merkitys. Ennakkoluuloista huolimatta osalle haastateltavista terapeutin sukupuolella ei ollut merkitystä. Ei koeta luonnollisena puhua asioistaan miehelle, mutta lopulta se olikin ollut osalle todella hyvä asia. Osalle oli ollut luonnollisinta, että terapeutti oli nainen. Naiselle puhuminen oli koettu luonnolliseksi, ajatuksena, että nainen ymmärtää naista paremmin.

” ... en oo koskaan kokenu mitenkään helpoks puhua miehelle, mutta se itse asiassa tais olla hyvä juttu... ”

Ilmapiiriä terapeuttisissa keskusteluissa kuvattiin rauhalliseksi. Oli myös tullut tunne, että voi luottaa terapeuttiin. Oli koettu hyväksi mahdollisuus vaihtaa terapeuttia, jos asiat eivät olisi edenneet.

” ...tänne oli kuitenkin helppo tulla, että täällä oli hirveen rauhallinen ilmapiiri... ...tunne, että täällä on se täys luottamus, että nää ei lähe eteenpäin... ”

5.2 Auttaviksi koetut asiat terapeuttisissa keskusteluissa

5.2.1 Ennakkoluulottomasti ja rauhassa työstäminen

Terapeuttien keskustelujen auttavista tekijöistä puhuttaessa nousi esiin selkeästi asioiden yksityiskohtainen sekä perusteellinen läpikäyminen. Keskusteltiin asioiden oikeilla nimityksillä, esimerkiksi koko ajan oli puhuttu väkivallasta, eikä kaunisteltu asioita. Haastateltavien kertoman mukaan terapeutit olivat tuoneet keskusteluun sopivasti teoriapohjaa väkivaltaan liittyen. Keskusteltiin käytännönläheisesti, mutta teoriatietoon perustuen. Tämä oli koettu todella auttavaksi asiaksi. Keskusteluissa oli tuotu esiin enemmän yleisiä totuuksia väkivallasta kuin omia mielipiteitä. Tapahtumien käsittelyssä oli ensin kartoitettu tilannetta kokonaisvaltaisesti. Terapian edetessä oli menty enemmän yksityiskohtiin siinä tahdissa, kuinka haastateltavat olivat olleet valmiita käsittelemään asioita. Yksittäisten tapahtumaketjuun liittyvien asioiden perusteellinen selittäminen oli koettu auttavaksi. Mitä useampaan kertaan käydään tiettyjä asioita läpi, sen paremmin niitä alkaa ymmärtää.

” ...kokonaisvaltasta... ...että sitten vasta niihin ihan yksityiskohtiin meni tavallaan ku mä olin valmis siihen... ”

Haastateltavien mukaan oli ollut hyvä huomata myös oma osuus tapahtumiin, että asiat olivat menneet niin pitkälle. Oli pidetty auttavana, että alkaa ymmärtää oman osuuden merkityksen ja pystyy työstämään sitä. Terapeuttisissa keskusteluissa oli myös koettu auttavaksi, että terapeutti oli antanut haastateltaville koko ajan palautetta sekä kertoi tekemistään huomioista, mitä oli havainnut heidän puheestaan tai eleistään. Tämän ansiosta haastateltavat olivat saaneet uutta näkökulmaa asian työstämiseen.

” ...parantava sen takia, että myöskin saan kuulla huomioita taikka kysymyksiä, että joudun itekki työstämään myöskin omaa osuuttani... ”

Traumaattista tapahtumaa käsiteltäessä haastateltavat olivat saaneet hyvin aikaa sekä tilaa käsitellä tapahtuneita asioita. Haastateltavien kertoman mukaan oli ollut auttavaa, että terapia eteni neutraalisti. Oli saanut edetä rauhassa, eikä aina ollut tarvinnut puhua. Asioiden kokonaiskuvan hahmottamisen kannalta oli ollut hyvä edetä rauhassa, pieni pala kerrallaan.

” ... saa vastaa tai sit saa mennä ihan toiseen suuntaa, jos tuntuu et ei pysty puhumaan... ”

Haastateltavat kertoivat, että heidän kertomiaan asioita ei koskaan kyseenalaistettu. Terapeutit olivat uskoneet sitä totuutta, minkä asiakas oli kertonut. Totuuden uskomisen oli koettu erittäin auttavaksi, ei ollut tarvinnut alkaa perustella tai puolustella tapahtuneita.

” ... mua ei oo millään koskaan kyseenalaistettu... ...mun subjektiivista totuutta on ehdottomasti uskottu... ”

Luottamussuhteen luominen vieraisiin ihmisiin oli vienyt aikaa, mutta oli huomattu, että yhdessä tekemällä vähitellen luottamuskin alkaa kasvaa.

” ...vaikee aluks lähtee puhuun ja jotenkin niin ku luottaa... ...sain hirveesti niinku tilaa ja se oli hyvin neutraalia... ”

5.2.2 Ajankohtaiset neuvot auttaneet asian käsittelyssä

Väkivallan kokemukset lamaannuttavat ihmistä vähitellen. Arki voi olla hyvin kontrolloitua ja tarkkaan määriteltyä, silloin oma päätöksenteko sekä toimintakyky heikkenevät. Tavallisen arjen opetteluun tarvittiin työkaluja, miten toimia erilaisissa tilanteissa. Haastateltavat olivat kokeneet auttavaksi käytännön neuvojen saamisen. Oli annettu käytännön neuvoja, miten toimia tietyssä tilanteessa, jos jokin sana tai asia muistuttaa menneestä, kun aikaisemmin toimintakykyä ei ollut tilanteissa toimimiseen.

Haastateltavien kertoman mukaan asioiden muistuttaessa menneisyyden tapahtumista alkaa elimistö jännittyä ja toimintakyky lamaanua. Silloin jännityksen poistamiseen tarvitaan keinoja, joita oli saanut perheväkivaltaklinikalta.

”... miten vaikka tehdä, jos tulee joku takauuma tai trauma tai vaikka joku sana muistuttaa jostakin vanhasta, että miten siitä pääsee yli ihan käytännön asioissa... ”

Kokemusten mukaan arkipäivän rutiinien rikkominen oli auttanut ja helpottanut arjen toimintaa. Haastateltavien kokemusten perusteella oman reviirin rajat hämärtyvät väkivallan myötä. Oman alueen rajaamista auttavat harjoitukset oli koettu auttaviksi. Tilanteiden yllättäessä oli koettu auttavaksi soittaminen terapeutille. Terapeutille oli saanut soittaa vaikka kesken päivän, jos oli tullut sellainen tunne, että tarvitsee apua. Soittaminen oli onnistunut, vaikka ei olisi ollutkaan käyntiaikaa sille päivälle.

” ... ihan käytännön harjoituksia, että haettiin sitä omaa tilaa tai revii-riä...”

” ... autto kyllä ymmärtämään aika paljon, että mä oon ennen päästäny ihan viereen eikä niin ku oo tuntunu... ”

” ...omaa tilaa, että sitä on vaan niin sitä on vaan hämärtyny se koko kuva... ”

Ajankohtaisten asioiden käsitteleminen oli koettu hyvin auttavaksi. Haastateltavien mukaan asiat, jotka tapahtuvat tässä hetkessä, on myös hyvä käydä läpi, vaikka ne juontaisivatkin menneisyyteen. Haastateltavien mukaan menneisyyttä voidaan käydä läpi myöhemmässä vaiheessa, kunnes on selviytynyt tämän hetken traumaattisista tapahtumista. Syyllisten etsiminen ei auta ketään, joten oli koettu hyväksi ajatusmalli, jossa mietittiin miten tästä eteenpäin. Tapahtuneille väkivallanteoille ei etsitty syyllistä, miksi tapahtumat olivat edenneet niin pitkälle.

” ...lähetään tän päivän ongelmista ja tän päivän ongelmat on nyt mitkä ratkastaan... ”

Terapeuttilisten keskustelujen avulla haastateltavat olivat ymmärtäneet asioita, joita heissä tapahtuu sekä sen avulla pystyneet vaikuttamaan omaan ajattelutapaan. Tuttuihin asioihin eri tavalla reagoiminen onnistuu vasta sitten, kun on tiedostanut asioita sekä on valmis muuttamaan ajattelutapaansa. Terapeuttien käyttämät esimerkit olivat auttaneet ymmärtämään sekä hahmottamaan omaa tilannetta. Esimerkkitarinoiden avulla oli myös päästy lähelle jo tapahtuneita asioita.

” ...tiedostaminen oikeestaan kaikista olennaisinta on se niin kun täällä, et sä tiedostat mitä sussa tapahtuu... ”

” ...sehän tarkoittaa sitä että sä niin kun tavallaan reagoit eri tavalla... ”

5.2.3 Terapeutin ammatillisuus

Terapeuttien tehtävänä on saada asiakkaat ymmärtämään tapahtuneet asiat sekä toimimaan eri tavalla kuin aikaisemmin. Terapeutisissa keskusteluissa haastateltavat korostivat vuorovaikutuksen merkitystä. Koettiin tärkeäksi, että terapeutti antaa palautetta, oikeasti kuuntelee sekä huomioi, mitä asiakas mahdollisesti jättää kertomatta. Haastateltavat toivat esille, miksi ystävien kanssa keskustelu ei aina vie eteenpäin. Ystäviltä kuulee sen mitä haluaakin kuulla, eikä välttämättä totuutta. Ystävät eivät halua satuttaa tai loukata.

” ...sieltä tulee sitä palautetta koko ajan ja se johdattelee mua miettiin tiettyjä asioita, mut se ei niin ku johdattele mun ajatuskuvioita kuitenkaan... ”

” ...tärkeintä on, että on vuoropuhelua ja että tämä terapeutti oikeasti kuuntelee, oikeasti tekee minusta havaintoja, katselee, kuuntelee mitä mä puhun tai jätän puhumatta tai puhunko vierestä....tarkkaa ja uskaltaa siis sanoa mulle, että hetkinen minä kuulin sinun puheestasi näin ja niin ku suoristaa... ”

Terapeutin ammattitaitoa pidettiin tärkeänä ja samalla auttavana tekijänä. Jos terapeutilla on hyvä ammattitaito, on hänellä myös taito auttaa. Haastateltavat kertoivat, että terapeutin on hyvä olla ajassa kiinni, ettei lähde tunnekuohuihin mukaan. Asioista suoraan puhuminen oli ollut hyvä asia. Myös se, miten asiat esitetään, ettei asiakas loukkaannu niin, ettei enää tule vastaanotolle. Koettiin tärkeäksi sekä auttavaksi, että terapiasuhte säilyy saman terapeutin kanssa, ettei tarvitse aloittaa asioiden kertomista alusta. Asioiden ymmärtämiseen sekä hyväksymiseen liitettiin myös terapeutin ammattitaito. Haastateltavien mukaan oli helpottavaa, kun terapeutti antoi luvan hyväksyä rakkauden mieheen, joka oli käyttäytynyt väkivaltaisesti.

” ...mut sitten se taito, et pysty niin kun sanoon suoraan ilman, että se asiakas loukkaantuu niin, et se ei enää koskaan tule... ”

” ...terapeutti antaa semmosen viestin sille asiakkaalle...rakkaus sitä miestä kohtaan... ...on varmasti todellista ja sä oot varmasti toivonu aina hyvää... ...tavallaan, että se tulee hyväksytyksi, että saa lähteä siitä lähtökohdasta, eihän kukaan rakastu kehenkään idioottiin ainahan ihminen rakastuu johonkin... ”

5.3 Haastateltavien ajatuksien ja suhtautumisen muuttuminen väkivaltaa kohtaan

5.3.1 Väkivallan käsittäminen

Terapeutistien keskustelujen myötä, haastateltavat olivat paljon miettineet suhdettaan väkivaltaan. Osalla väkivalta on kulkenut koko elämän ajan mukana joko lapsuudesta saakka tai osittain nuoruudesta. Väkivaltaa ei ole tiedostettu niin selkeästi aikaisemmin. Haastateltavien kertoman mukaan aina oli löytynyt jokin syy siihen, että puoliso käyttäytyy väkivaltaisesti. Tapahtumien perustelu jollain verukkeella oli tyydyttävä ratkaisu, millä oli päästy yhdestä tilanteesta yli. Terapeutistien keskustelujen avulla ymmärrys väkivaltaan oli kasvanut. Haastateltavat olivat huomanneet, että oma mieli oli kuitenkin ollut koko ajan oikeassa, ettei ole normaalia, että toinen lyö.

” ...ehdoton ei, että ei todellakaan, et tavallaan ikään kuin tappelu ois jäänyt nuoruuteen... ”

” ...aiemmin jotenkin löysi jonkun syyn siihen, miksi joku käyttää väkivaltaa... ...nyt mä en löydä mitään syytä siihen... ...saanu siihen vahvistusta, että olenhan mä kuitenkin aina ite oikeessa, että näin ei sais tehdä vaikka kuinka löysi siihen syyn aina, että miksi toinen teki niin... ”

Terapeutistien keskustelujen avulla haastateltavat olivat ymmärtäneet, että väkivalta ei kuulu normaaliin elämään. Kenenkään ei tarvitse sietää väkivaltaa eikä myöskään elää väkivaltaisessa suhteessa. Haastateltavien suhtautuminen väkivaltaan kohtaan on heidän kertomansa mukaan tiukentunut selvästi. Arkipäivän tilanteissa kiinnittää enemmän huomiota pienempiinkin loukkauksiin. Tuntemattomienkin riitatilanteisiin saatetaan mennä väliin tai ainakin haetaan apua tilanteen selvittämiseksi. Väkivallasta haluttaisiin kokonaan irti ja sen vuoksi onkin hyvä työstää omia kokemuksia. Keskustelut ovat antaneet haastateltaville voimaa ja rohkeutta kohdata arkielämän haasteita.

”...tavallaan ehkä näkee väkivaltana kaikki pienemmätkin loukkaukset... ”

” ...pitämään sillai puoliani enemmän niin semmonen niin ku muutos on nyt tullu... ”

Voimaantumisen myötä, terapeutitiset keskustelut ovat antaneet haastateltaville vahvuutta toimia erilaisissa tilanteissa. Aluksi haastateltavat olivat olleet voimattomia väkivallan suhteen, mutta keskustelujen vaikutuksesta oli saanut rohkeutta rajata omaa tilaa.

” ...semmosta niinku omaa rajaa, ku aikasemmin ei voinu tehdä mitään muuta kun lyyhähtää... ”

5.3.2 Konkreettinen työstäminen

Haastateltavien kertoman mukaan terapeutitiset keskustelut ovat toimineet herättävänä tekijänä väkivallan ymmärtämisessä sekä käsittelemisessä. Tapahtumien käsittelyprosessia tapahtuu ihmisessä koko ajan enemmän kuin mitä tuottaa sanoina ulos. Monien

vuosienkin päästä väkivallasta puhuminen tuottaa vaikeutta, vaikka aikaa kuluu, itse tapahtumat eivät unohdu. Haastateltavat kuvasivat, kuinka terapeuttiset keskustelut ovat vaikuttaneet suuresti omiin käsityksiin väkivallasta sekä auttaneet asioiden käsittelyssä. Parisuhteen käsitys on saanut uuden merkityksen terapian myötävaikutuksesta.

” ...prosessia tapahtuu koko ajan niin ku omassa mielessä enemmän kun sitä ees tuottaa ulos... ”

” ...sitä kautta se suhde väkivaltaan muuttuu, et sä rupeet niin kun näkeen niitä yleisellä tasolla... ”

Konkreettisella tiedolla on haastateltavien kertoman mukaan ollut suuri merkitys asioiden käsittelyyn. Väkivaltaisen käyttäytymisen vaikutukset sekä sen ymmärtäminen konkreettisella tasolla on muuttanut ajatuksia väkivaltaa kohtaan. Oman suhtautumisen muuttaminen puolison väkivaltaista käyttäytymistä kohtaan vie aikaa, mutta konkreettisen tiedon avulla suhtautumista on onnistuttu muuttamaan.

” ... sä saat niinkun tietoa ihan siis niinkun konkreettista tietoa siitä miten väkivalta niinkun vaikuttaa... ...niin tietysti sitä kauttahan se muuttaa... ”

5.4 Haastateltavien ajatuksia perheväkivaltaklinikan toiminnan kehittämiseksi

Haastateltavat olivat kovin tyytyväisiä perheväkivaltaklinikalta saamaansa apuun. Haastatteluissa nousi toiveina esiin mahdollisuus avun hakemiseen nimettömänä. Oli koettu, että avun hakeminen sekä myös saaminen saattaa osassa tapauksista viivästyä sen vuoksi, että joutuu antamaan omat henkilötiedot. Pelko paljastumisesta ja sen seurauksista, oli niin suuri, että pitää miettiä tarkkaan, hakeeko apua vai ei. Toisaalta avun hakeminen oli koettu myös viimeiseksi vaihtoehdoksi. Paljon haastateltavat olivat miettineet myös syyllisyyden tunteita sekä häpeää apua hakiessaan. Toisaalta mietitytti myös miten avunhakemisesta johtuva häpeä saataisiin pois.

” ...anonyymiys niin se on ainut mitä vois miettiä, koska se on esimerkiks jossain akuuttitilanteessa, se voi olla niin kun elintärkeä sen avun hakemisen kannalta... ”

” ...saatais helpommaks ikään kuin, että siinä on joku se juttu, että saatais se häpee pois tulla tänne... ”

Haastatteluista nousi esiin myös asioiden siirtäminen käytäntöön. Oli koettu, että puhuminen ja harjoitukset neljän seinän sisällä olivat olleet hyvää harjoitusta, mutta vielä enemmän kaivattaisiin läpikäytyjen asioiden siirtämistä arkielämään.

” ...helppoo täällä niin ku neljän seinän sisällä täällä suljetussa tilassa, mutta sitten ihan oikeesti ottaa se sinne arkeen... ...tavallaan muuttaa sitä elämänsä niin sehän on se oikeesti sitten se... ”

” ...päivystys sillä lailla niin ku, että heti on saamassa avun, joka tarvii, myöskin ihan kahenkeskisen avun... ”

Haastateltavat miettivät myös päivystysvastaanottoa. Terapiakertojen välissä, jos ilmeneisi jokin akuutti tilanne, niin voisi soittaa ja saisi heti kahdenkeskisen avun omalta terapeutilta. Perheväkivaltaklinikan toiminta on kaiken kaikkiaan ollut haastateltavien kertoman mukaan todella positiivista, eikä sen vuoksi kehittämisideoitakaan tullut montaa.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

6.1 Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata neljän perhe- ja parisuhdeväkivaltaa kokeneen naisen kokemuksia perheväkivaltaklinikalla saamastaan terapeutisesta avusta. Tulosten mukaan terapeutiset keskustelut koettiin positiivisina ja tarpeellisina. Terapeuttien keskusteluiden vaikutuksesta vaikeampiakin väkivaltaan liittyviä asioita oli kyennyt käsittelemään.

Terapeutiset keskustelut toimivat auttavana tekijänä traumaattisten kokemusten käsittelyssä sekä auttavat parantamaan elämän laatua. Antikaisen (1999) mukaan ulkopuolisen avun piiriin hakeutuminen on ajankohtaisimmillaan, kun perheessä on ollut äskettäin väkivaltaa ja ollaan umpikujassa asian suhteen (Antikainen 1999, 208). Myös tulosten mukaan haastateltavat kertoivat perheväkivaltaklinikan olevan viimeinen mahdollisuus saada apua väkivaltaiseen tilanteeseen.

Tikkasen (2006) mukaan psyykkisesti terveiden ihmisten selviytymiskeinot eivät riitä sietämään tai ratkaisemaan väkivallasta johtuvaa tilannetta, vaan ihminen tuntee menettäneensä elämänsä hallinnan (Tikkanen 2006, 100-101). Tuloksista nousi esiin, miten vaikeana koettiin ensimmäinen yhteydenotto perheväkivaltaklinikalle. Antikaisen (1999) ja Tikkasen (2006) kirjoitukset tukevat haastateltavien kokemuksia siitä, että väkivallan aiheuttamassa traumaattisessa kriisissä voimavarat alkavat olla lopussa ja kaikki tarjottu apu otetaan vastaan.

Terapeuttien keskustelujen parasta antia olivat käytännön harjoitukset, keskustelut sekä konkreettiset neuvot väkivaltatilanteiden varalle. Tulosten mukaan terapeutisissa keskusteluissa haastateltavat olivat arvostaneet terapeuttien tapaa suhtautua asioihin. Terapeutit eivät olleet etsineet syyllisiä, mutta silti tuoneet esiin, että väkivaltainen käyttäytyminen ei ole normaalia eikä hyväksyttävää. Kuten Törrönen (2009) Ensi- ja turvakotien liiton raportissa kirjoittaa, että empaattinen suhtautuminen väkivaltaan ei kuitenkaan tarkoita väkivallan hyväksymistä (Törrönen 2009, 70). Totuuden kohtaamisessa pitää hyväksyä tapahtuneet asiat, eikä näin ollen tarvitse lähteä etsimään syyllisiä tapahtuneelle (Saari 2003, 81).

Haastateltavien naisten ajatukset väkivaltaa kohtaan olivat tulosten mukaan muuttuneet selkeästi. Tuloksista nousi esiin miten oma ajatusmaailma oli alkanut muuttumaan terapeuttien keskusteluiden vaikutuksesta. Vaikuttavin tekijä oli ollut teoreettisen tiedon saaminen ja sen kautta puolison väkivaltaisen käytöksen huomaaminen. Terapeuttien keskusteluiden tavoitteena on saada nainen näkemään perheen nykyinen tilanne sekä tämänhetkisen kehityksen suunta, jos asioita ei muuteta (Antikainen 1999, 210). Tulosten mukaan terapeuttien keskusteluiden avulla oli saanut uutta näkökulmaa käsiteltäviin asioihin.

Tulosten perusteella voidaan päätellä, että kaikki neljä haastateltavaa olivat todella tyytyväisiä perheväkivaltaklinikan toimintaan. Tuloksista ilmenee myös arvostus siihen, että perheväkivaltaklinikan työntekijät ovat koulutettuja ja näin ammattilaisia tekemään työtään. Antikaisen (1999) mukaan työntekijöillä, jotka tekevät terapiatyötä, tulee olla ammattitaitoa käsitellä asioita erimuotoisten terapeuttien keskustelujen kautta (Antikainen, 216). Työntekijöiden ammattitaito on yksi merkityksellisimpiä asioita terapiatyöskentelyssä. Vankka ammattitaito, aiheen ymmärtäminen ja myötäelämisen kyvyn merkitys korostuvat auttamistyössä (Törrönen 2009, 70). Perheväkivaltaklinikka on tämän opinnäytetyön tulosten perusteella onnistunut erittäin hyvin terapeuttisissa keskusteluissa.

6.2 Opinnäytetyön luotettavuus

Tässä opinnäytetyössä tarkoituksena oli saada haastateltavien naisten omat kokemukset esiin. Haastattelut järjestettiin rauhallisessa ja häiriöttömässä tilassa. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden toteamiseen ei ole mitään yksiselitteistä ohjetta, mutta tutkimusta arvioidaan aina kokonaisuutena (Tuomi, Sarajärvi 2009, 140).

Aineiston keruu tapahtui teemahaastattelun avulla (LIITE 2). Kysymykset teemahaastattelussa olivat avoimia ja näin haastateltavat naiset saivatkin antaa omakohtaisen vastauksen kysytyihin kysymyksiin. Aina on tietysti mahdollista, että haastattelija on ymmärtänyt vastauksen eri merkityksessä, kuin mitä haastateltava on sen tarkoittanut tai haastateltava on ymmärtänyt kysymyksen eri tavalla. Kysymyksiä sekä vastauksia tarkentavia kysymyksiä tehtiin tarvittaessa, että saataisiin mahdollisimman todellinen sekä kokemuksellinen kuva. Kaikki haastattelut nauhoitettiin haastateltavien suostumuksella

(LIITE 1) ja haastateltavilta pyydettiin kirjallinen suostumus opinnäytetyöhön osallistumisesta (LIITE 1). Haastatteluista saamani aineisto oli rikasta, vastaukset olivat luotettavia sekä antoivat hyvin vastauksia opinnäytetyöni tehtäviin. Tuloksia kirjoittaessani olen jättänyt omat mielipiteeni taka-alalle ja pyrkinyt saamaan jokaisen haastateltavan henkilön keskeisen sanoman esiin.

Tämän opinnäytetyön tulosten analyysi on syntynyt minun omien tulkintojeni mukaisesti, ja siksi olen itse vastuussa kirjoittamistani tuloksista. Lopullisesti luotettavuuden kriteerinä toimii laadullisessa tutkimuksessa tutkija itse. Tutkijan arvioinnin kohteena ovat tehdyt valinnat sekä ratkaisut. (Vilka 2007, 158-159.) Teoreettista aineistoa naiseen kohdistuvasta väkivallasta on paljon, mutta kirjallisuutta on vähän siitä, millaisiksi terapeutit keskustelut koetaan. Valitsin kirjallisuutta opinnäytetyöhöni käyttämällä mahdollisimman tuoreita ja ajankohtaisia lähteitä. Arvioin lähteiden luotettavuutta työn joka vaiheessa.

6.3 Opinnäytetyön eettisyys

Eettisesti ei ole hyväksyttävää jättää jotakin osaa pois tutkimustuloksista, vaikka se hankaloittaisi tai pitkittäisi työn valmistumista (Leino-Kilpi, Välimäki 2009, 369). Haastatteluista saatu aineisto on analysoitu sisällönanalyysin avulla jättämättä mitään osaa tai kohtaa pois. Opinnäytetyötä tehdessäni olen toiminut eettisten periaatteiden mukaisesti. Olen hakenut opinnäytetyölleni tutkimusluvan, joka hyväksyttiin toukuussa 2010. Perheväkivaltaklinikan työntekijät valitsivat haastateltavat, koska he tuntevat asiakkaat parhaiten. Näin pystyttiin varmistamaan, että tiedonantajat ovat kykeneviä vastaamaan esittämiini kysymyksiin ja että heidän terapiansa olisi siinä vaiheessa, ettei opinnäytetyöhön osallistumisesta olisi heille haittaa. Tutkimukseen osallistuvilla henkilöillä ei pidä aiheuttaa haittaa ja heidän hyvinvointinsa tulee asettaa etusijalle (Tuomi, Sarajärvi 2009, 131).

Ennen haastatteluja jokainen tiedonantaja sai luettavaksi tiedote- ja suostumuslomakkeen, jossa kerrottiin osallistumisen vapaaehtoisuudesta ja että osallistumisen opinnäytetyöhön voisi keskeyttää milloin tahansa syytä ilmoittamatta (LIITE 1). Haastateltavat saivat tietoonsa myös aineiston luotettavan käsittelyn sekä niiden hävittämisen opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Tutkimukseen osallistuvilla henkilöillä tulee tuoda julki,

että tutkimuksessa saatuja tietoja käsitellään luottamuksellisesti eikä tietoja käytetä muuhun tarkoitukseen kuin mitä on luvattu (Tuomi, Sarajärvi 2009, 131). Opinnäytetyön tuloksia kirjoitettaessa on käytetty autenttisia eli suoria lainauksia niin, että alkuperäistä vastaajaa on mahdotonta tunnistaa.

6.4 Jatkotutkimusehdotukset

Opinnäytetyön teon yhteydessä on herännyt ajatus jatkotutkimusehdotukseksi kartoittaa mikä saa väkivaltaa kokeneet ihmiset hakeutumaan terapia-avun piiriin sekä miten väkivaltaa kokeneet naiset selviytyvät arjesta terapian jälkeen. Myös ajatus terapeuttien jaksamisesta sekä heidän kokemuksistaan olisi mahdollinen jatkotutkimuksen aihe.

LÄHTEET

- Aallonmurtaja-projekti. 2006. Väki­valta, trauma ja eheytyminen. Setlementtijulkaisu­ja 17. Tampere: Pk-Paino.
- Alanko, M. (toim.) 2002. Maailman terveysjärjestö WHO:n raportti väkivallasta (tiivistelmä). Luettu 18.03.2010.
<http://www.rikoksentorjunta.fi/uploads/ahror5k6ininku.pdf>
- Antikainen, J. 1999. Perhe terapiassa. Teoksessa Aaltonen, J., Rinne, R. (toim.) Vuoropuhelua vuositu­hannen vaihtuessa. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
- Flinck, A. 2006. Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana. Rikottu lem­menmarja. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy. Hoitotieteen laitos. Väitöskirja.
- Haapasalo, J. 2008. Kriminaalipsykologia. Juva: WS Bookwell Oy.
- Huhtalo, P., Kuhanen, J., Pyykkö, E. 2003. Kotona turvassa. 2.painos. Helsinki: SMS-Tuotanto Oy.
- Kainulainen, H. 2006. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta. Auttamisen käytäntöjä. Ensi- ja turvakotien liitto ry. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kallio, J. 2005. Perheväkivalta 1997-2005. Luettu 05.02.2010.
http://www.stat.fi/til/polrik/2005/polrik_2005_2006-04-04_tie_001.html
- Koski, H. 1999. Ulos ansasta. Apua perheväkivaltilanteisiin. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Lehtonen, A., Perttu, S. 1999. Naisiin kohdistuva väkivalta. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Leino-Kilpi, H. Välimäki, M. 2009. Etiikka hoitotyössä. 5. uudistettu painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Saari, S. 2003. Kuin salama kirkkaalta taivaalta. Kriisit ja niistä selviytyminen. 3. uudistettu laitos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Saarinen, M. 2010. Psykoterapiaan?. Porvoo: Edita Publishing Oy.
- Setlementti 2010. Perheväkivaltaklinikka. Luettu 20.11.2009.
<http://naapuri.yhdistysavain.fi/tyomuodot/perhevakivaltayksikko/perhevakivaltaklinikka>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2010. Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu­ja 2010:5. Helsinki: Yliopistopaino.
- Söderholm, A-L. 2006. Hoitotilanteen erityispiirteet, kun vamman syynä on lähisuhdeväkivalta. Lääkärilehti 61 (35), 1-7.
- Tikkanen, T. 2006. Psykoterapiaopas. 3. painos. Helsinki: WS Bookwell Oy.

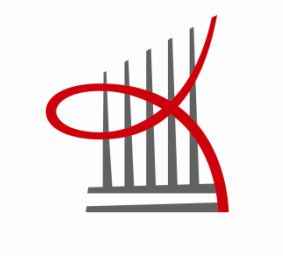
Tilastokeskus. 2010. Poliisin tietoon tullut, rikoksena ilmoitettu, perheväkivalta asianomistajan iän mukaan 2006-2009. Luettu 02.09.2010.

http://pxweb2.stat.fi/database/statfin/oik/polrik/polrik_fi.asp

Tuomi, J., Sarajarvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Törrönen, H. (toim..) 2009. Vaiettu naiseus. Ajatuksia naisen väkivallan tunnistamisesta, nimeämisestä ja hoitamisesta. Ensi- ja turvakotien liiton raportti 10. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Vilka, H. 2007. Tutki ja kehitä. 2.painos. Vaajakoski: Gummerus.

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TIEDOTE

___.___.2010

Pyydän Teitä osallistumaan opinnäytetyöhöni, jonka tarkoituksena on kuvata neljän naisen kokemuksia perheväkivaltaklinikalta saamastaan terapeuttisesta avusta.

Opinnäytetyön aineisto kerätään teemahaastattelulla. Yksittäisen osallistujan haastattelu kestää noin yhden tunnin. Luvallanne haastattelu nauhoitetaan. Ennen ensimmäistä haastattelua pyydän Teiltä kirjallisen suostumuksen osallistumisesta opinnäytetyöhön.

Opinnäytetyöhön osallistuminen on vapaaehtoista ja voitte keskeyttää osallistumisenne missä vaiheessa tahansa. Mikäli keskeytätte osallistumisenne, teiltä saatua aineistoa ei käytetä opinnäytetyössä. Kaikki haastattelut ovat luottamuksellisia ja aineisto hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua. Opinnäytetyön raportista yksittäistä vastaajaa ei voida tunnistaa. Opinnäytetyön tuloksia voidaan käyttää perheväkivaltaklinikan toiminnan kehittämiseen.

Opinnäytetyön tekijä:

Janica Enoranta

Sairaanhoitajaopiskelija (AMK)

Tampereen ammattikorkeakoulu

Lisätietoja tarvittaessa:

Opinnäytetyön ohjaaja,

yliopettaja Nina Kilkku

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
 Tampere University of Applied Sciences

SUOSTUMUS

PERHE- JA PARISUHDEVÄKIVALTA

Millaisiksi terapeutit keskustelut koetaan?

Olen saanut tietoa opinnäytetyöstä sekä suullisesti että kirjallisesti. Olen myös saanut mahdollisuuden esittää kysymyksiä opinnäytetyön tekijälle.

Ymmärrän, että opinnäytetyöhön osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja että voin keskeyttää osallistumiseni milloin tahansa syytä ilmoittamatta. Ymmärrän myös, että kaikki tiedot käsitellään luottamuksellisesti ja hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua.

Tampereella __.__.2010

Tampereella __.__.2010

Suostun osallistumaan opinnäytetyöhön:

Suostumuksen vastaanottaja:

Haastateltavan allekirjoitus

Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus

Nimen selvennys

Nimen selvennys

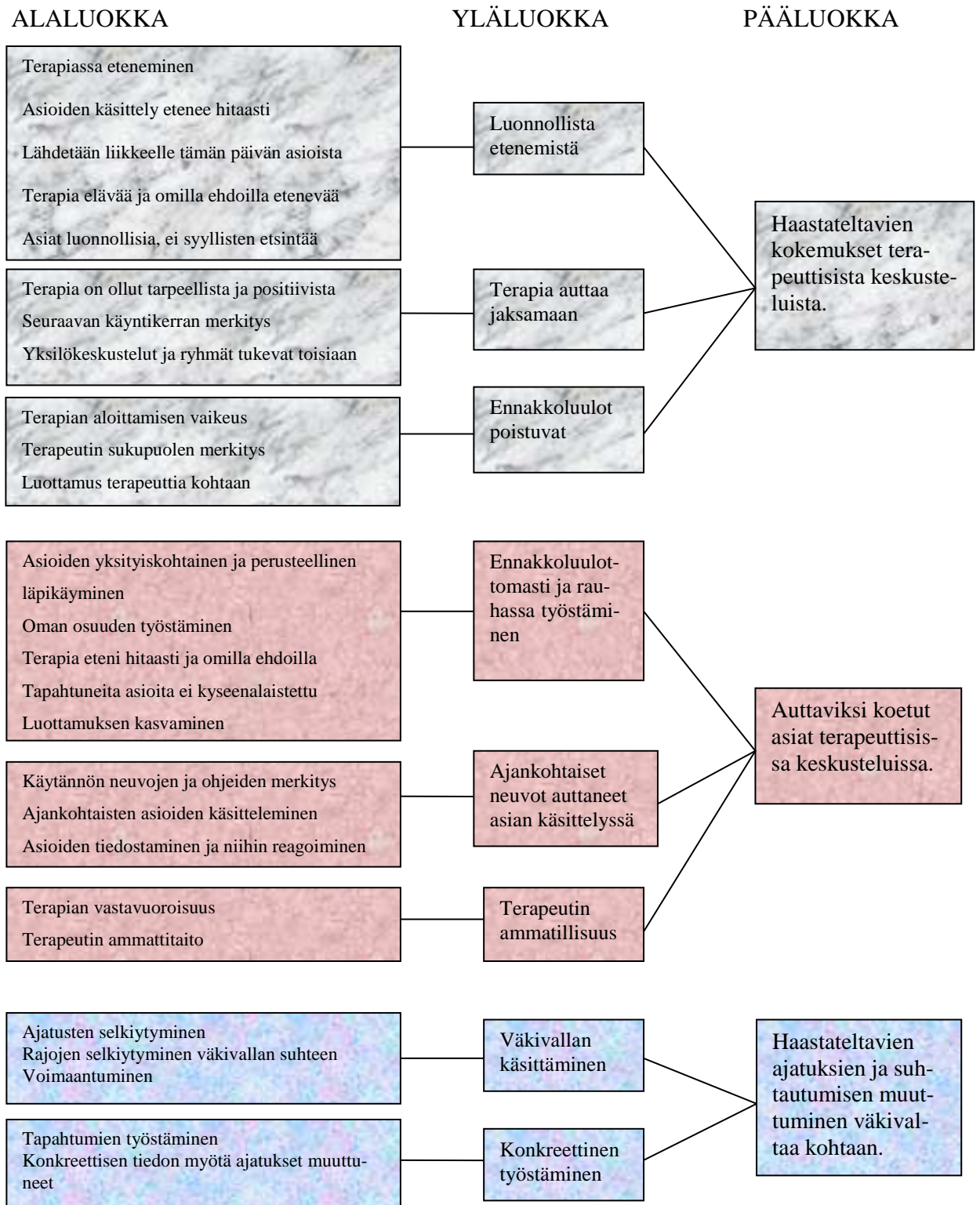
Tampereen ammattikorkeakoulu
Kuntokatu 4
33520 Tampere

LIITE 2

TEEMAHAASTATTELURUNKO

1. Kokemukset terapeuttisista keskusteluista
2. Terapeuttisten keskustelujen auttavat tekijät
3. Muutokset suhtautumisessa väkivaltaan
4. Kehittämistoiveita, -ideoita

LIITE 3

KUVIO 1. Teemoittelu

TAULUKKO 1. Opinnäytetyössä käytetyt tutkimukset aiheesta

Tekijät, maa ja julkaisuvuosi	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkimuksen aineisto	Tutkimuksen arviointimenetelmä	Tutkimuksen keskeiset tulokset
Flinck, A. Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana. Rikottu lemmenmarja. Suomi 2006	Tarkoituksena on kuvata naisen ja miehen parisuhdeväkivallan kokemuksia sekä tuottaa parisuhdeväkivallan kokemusten merkityksiä kuvaava yleinen merkitysrakenne.	Aineisto koostuu 24 naisen ja 10 miehen haastatteluista	Avoin haastattelu menetelmä	Parisuhde etenee väkivaltaan johtavien tekijöiden, väkivallan kohteeksi joutumisen ja oman väkivaltaisen käyttäytymisen sirkulaarisena prosessina. Naisen ja miehen kokemukset ovat kietoutuneita, lomittaisia, konteksteiltaan ja ilmenebismuodoiltaan yksilöllisesti erilaisia sekä ajallisesti eri vaiheissa. Naisen ja miehen on vaikea tunnistaa ja tunnustaa omaa väkivaltaista käyttäytymistään.